

§7. 1. Dodatek za warunki pracy przysługuje w okresie faktycznego wykonywania pracy, z którą dodatek jest związany oraz w okresie niewykonywania pracy, za który przysługuje wynagrodzenie liczone jak za okres urlopu wypoczynkowego.

2. Dodatek za warunki pracy wypłaca się z dołu.

ROZDZIAŁ VI

Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw

§8. 1. Wynagrodzenie za jedną godzinę nadwymiarową i godzinę doraźnego zastępstwa oblicza się, z zastrzeżeniem ust. 2, dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego (łącznie z dodatkiem za warunki pracy, jeżeli praca w godzinach nadwymiarowych oraz doraźnego zastępstwa odbywa się w tych warunkach) przez miesięczną liczbę godzin tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć, ustalonego dla rodzaju zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych realizowanych w ramach godzin nadwymiarowych lub doraźnego zastępstwa nauczyciela.

2. Dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć na podstawie art. 42 ust. 4a Karty Nauczyciela wynagrodzenie za godzinę doraźnego zastępstwa oblicza się dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego (łącznie z dodatkiem za warunki pracy, jeżeli praca w godzinach doraźnego zastępstwa odbywa się w tych warunkach) przez miesięczną liczbę godzin realizowanego wymiaru zajęć.

3. Miesięczną liczbę godzin tygodniowego obowiązkowego lub realizowanego wymiaru zajęć nauczyciela, o której mowa w ust. 1 i 2, ustala się mnożąc tygodniowy obowiązkowy lub realizowany wymiar zajęć przez 4,16 z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do 0,5 godziny pomija się, a co najmniej 0,5 godziny liczy się za pełną godzinę.

4. Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe przydzielone w planie organizacyjnym nie przysługuje za dni, w których nauczyciel nie realizuje zajęć z powodu przerw przewidzianych przepisami o organizacji roku szkolnego, rozpoczęcia lub końca zajęć w środku tygodnia oraz za dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

5. Dla ustalenia wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe w tygodniach, w których przypadają dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciel lub dni ustawowo wolne od pracy oraz w tygodniach, w których zajęcia rozpoczynają się lub kończą w środku tygodnia - za podstawę ustalenia liczby godzin nadwymiarowych przyjmuje się tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć określony w art. 42 ust. 3 lub ustalony na podstawie art. 42 ust. 7 Karty Nauczyciela, pomniejszony o 1/5 tego wymiaru (lub 1/4, gdy dla nauczyciela ustalono czterodniowy tydzień pracy) za każdy dzień usprawiedliwionej nieobecności w pracy lub dzień ustawowo wolny od pracy. Liczba godzin nadwymiarowych, za które przysługuje wynagrodzenie w takim tygodniu, nie może być jednak większa niż liczba godzin przydzielonych w planie organizacyjnym.

6. Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw wypłaca się z dołu.

ROZDZIAŁ VII

Postanowienia końcowe

§9. Regulamin obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2008 roku.

§10. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
(-) Czesław Witczak

921

UCHWAŁA Nr XI/87/2008 RADY MIASTA I GMINY SZAMOCIN

z dnia 14 lutego 2008 r.

w sprawie: przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Szamocin na lata 2008 - 2011”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)¹ oraz art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca

2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.)² Rada Miasta i Gminy uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny program opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Szamocin na lata 2008 – 2011”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Szamocin.

§3. Uchwała obowiązuje po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący
Rady Miasta i Gminy Szamocin
(-) Bogdan Bembnista

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz.U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806, Dz.U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568, Dz.U. z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759, Dz.U. z 2005 r. Nr 171 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, Dz.U. z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181, poz. 1337, Dz.U. z 2007 r. Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218)

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 238, poz. 2390, Dz.U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362, Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394)

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA MIASTA I GMINY SZAMOCIN NA LATA 2008-2011

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Szamocin.

Podstawowym, ogólnie pojętym założeniem niniejszego „Programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Szamocin na lata 2008 - 2011” jest ukierunkowanie działań Samorządu Gminnego mające na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania gminnego środowiska kulturowego. Dla realizacji powyższego założenia niezbędna jest realizacja szczegółowych celów określonych m.in. w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, do których należą:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami

oraz

- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami miasta i gminy Szamocin, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego i figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.

1.2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

- art. 7 ust. 1 pkt 9

„Zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

9) kultury w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.”

1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami)

- art. 4

„Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;

- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszkodzenia dla wartości zabytków;
  - 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
  - 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
  - 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
  - 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kształtowaniu środowiska."
- art. 5
- „Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:
- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
  - 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
  - 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
  - 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
  - 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury."
- art. 18 i art. 19
- zakładają obowiązek uwzględniania w strategii rozwoju gminy, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz zapisów zawartych w gminnym programie opieki nad zabytkami
- art. 20
- studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez wojewódzkiego konserwatora zabytków
- art. 22 ust. 4
- „Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzka ewidencja zabytków."
- art. 32 ust. 1 pkt 3 i ust 2
- stanowi o przyjmowaniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków
- art. 33 ust. 1 i ust 2.
- stanowi o przyjmowaniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków
- art. 81
- Organ stanowiący gminy lub powiatu ma prawo udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.
- art. 87
- Artykuł ten stanowi, że:
- wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami;
  - gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
  - gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym;
  - z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami wójt sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.
- 2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa:
- 2.1.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.
- „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005 r.
- Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. Ustalenia zawarte w w/w dokumencie stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co mają bezpośredni wpływ na zachowanie i poprawę krajobrazu kulturowego. Celem głównym „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” jest
- Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców. ma być on realizowany przy pomocy celów strategicznych i operacyjnych. Największe znaczenie dla dziedzictwa kulturowego ma cel strategiczny
- Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku który osiągnięty będzie przez realizację celów operacyjnych, w tym celu operacyjnego
- Wzrost znaczenia i zachowania dziedzictwa kulturowego.
- „Dziedzictwo kulturowe w rozwoju Wielkopolski pełni kilka funkcji. Jest ono czynnikiem integracji społecznej, stanowi instrument promocji regionu oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego, gdyż może być bazą dla turystyki i usług

kulturalnych. Szczególnie ważnym elementem tego dziedzictwa jest wielkopolska kultura przedsiębiorczości. Cel ten realizowany będzie przede wszystkim poprzez:

- inwestycje w instytucje kultury
- ochronę dorobku kulturowego
- wsparcie działań powiększających dorobek kulturalny regionu
- promocje aktywności kulturalnej mieszkańców."

2.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 w dniu 26 listopada 2001 r. Nie ma rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:

- jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, z którymi z kolei musi być spójny każdy opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- w planie zapisane zostają wszystkie zadania rządowe i samorządu województwa służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewiduje się realizację tych zadań.

Podstawowym celem planu jest harmonijny i zrównoważony rozwój obszaru całego województwa. Pojęcie „zrównoważony rozwój” łączy w sobie: ład społeczny, ład ekonomiczny ład ekologiczny oraz najbardziej podkreślony ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka.

Plan uznaje, że podstawową zasadą pozwalającą na zachowanie dóbr kultury dla przyszłych pokoleń jest bezwzględne przestrzeganie obowiązującego w tym zakresie prawa. Ochrona dziedzictwa kulturowego powinna być realizowana poprzez właściwe zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej. Plan podkreśla, że elementy naturalne i kulturowe w krajobrazie mogą pozytywnie stymulować inne dziedziny życia jednakże pod warunkiem m.in. właściwego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez dostosowanie funkcji obiektów dla turystyki, przez dbałość o stan techniczny i estetykę zabytków i otoczenia.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęto, że:

- ścisłej ochronie konserwatorskiej powinny podlegać tereny, na których zachowały się zespoły przestrzenne wpisane do rejestru zabytków. Celem takich działań jest zachowanie ich historycznego charakteru oraz zapewnienie ochrony i rewitalizacji;
- należy chronić historyczne układy ruralistyczne oraz zespoły sakralne, pałacowo - parkowe, folwarki, zabytkowe

budynki mieszkalne, gospodarcze, szkoły, wiatraki, młyny, gorzelnie i inne elementy specyficzne dla architektury wiejskiej np.: krzyże, kapliczki;

- należy przestrzegać wytycznych konserwatorskich w zakresie nie tylko poszczególnych obiektów objętych ochroną, ale również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych;
- należy „odkryć” lokalną architekturę wiejską i zapewnić możliwość wprowadzenia tradycyjnych gabarytów, form dachów, detali i rozwiązań materiałowych do obiektów o współczesnych standardach;
- chronić krajobraz, a w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych wykluczyć realizację obiektów, które charakterem kolidują z otoczeniem;
- szanować kształtowaną tradycyjnie różnorodność form osadnictwa wiejskiego;
- wydobyć w układzie przestrzennym elementy kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, dolin, skarp, charakterystycznych form terenowych, grup zieleni, alei.

2.1.3. Inne dokumenty o zasięgu województwa, których problematyka związana jest z dziedzictwem kulturowym

Dolina Noteci objęta jest prawną ochroną. Na podstawie Rozporządzenia Nr 5/98 Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Piłskiego Nr 13 z 15 czerwca 1998 r., poz. 83) na dolinie rzeki Noteci ustanowiono obszar chronionego krajobrazu. Zarządzenie Wojewody Piłskiego przyjęte zostało jako obowiązujące w Wielkopolsce na podstawie obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 14, poz. 246).

Obecnie na podstawie w/w dokumentów ogłoszono „Rozporządzenie Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Dolina Noteci”.

Gmina Szamocin objęta jest także programem Natura 2000. Na jej terenie występują specjalne obszary ochrony siedlisk pod nazwą Dolina Noteci 5/7 PLH 30000.

Ponadto obszar Doliny Noteci, stanowiący znaczącą część gminy Szamocin, ze względu na jego walory kulturowe i przyrodnicze, planuje się objąć szczególną ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Działania w tym zakresie poprzedzą badania szczegółowe, niezbędne dla pełnego rozpoznania i właściwej ochrony tych walorów.

Wpis ten swoim zasięgiem obejmować będzie m.in. miejscowości gminy Szamocin: Szamocin, Strzelczyki, Raczyn, Nałęcz, Józefowice, Nadolnik, Kosarzyn, Anatazy, Heliodorowo, Szamoty, Borówki, Sokole, Lipia Góra, Lipa oraz Nowy Dwór leżące na lewym, południowym brzegu Noteci, które zostaną objęte również indywidualnymi wpisami do rejestru zabytków.

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Szamocin.

Gmina Szamocin (7.500 mieszkańców) leży w północnej części województwa wielkopolskiego, zajmuje północno - zachodnią część powiatu chodzieskiego na obszarze 125,45 km² z czego około 65% stanowią obszary rolnicze a w 20% lasy. W południowej części gminy znajduje się miasto Szamocin - siedziba władz samorządowych, po którego wschodniej stronie położona jest grupa niedużych, malowniczych jezior zwanych „Cygańskimi Dolami”, po stronie zachodniej natomiast znajduje się największe jezioro gminy o nazwie J. Laskowskie. W gminie znajduje się 13 sołectw oraz 1 miasto (Szamocin) i z tymi jednostkami związane są zasoby kulturowe gminy. Żaden z układów ruralistycznych nie jest wpisany obszarowo do rejestru zabytków, natomiast w stosunku do zespołu staromiejskiego miasta Szamocina zostało wszczęte postępowanie w sprawie wpisania do rejestru zabytków.

Wieś Szamocin po raz pierwszy wzmiankowana była w 1364 r. Przekształcenie w miasto nastąpiło poprzez zorganizowanie w mieście przemysłu sukienicznego w I pół. XVIII wieku a następnie wystawienie przywileju lokacyjnego w roku 1748 na prawie magdeburskim przez Augusta III na prośbę ówczesnego dziedzica Józefa Bętkowskiego. Między 1751 - '56 r. kolejny właściciel Leon Raczyński nadaje przywilej lokacyjny dla tzw. „Nowego Miasta” (obecny plac Wolności). Miasto zachowało formę przestrzenną z placem trójkątnym (Rynek) i jest świadectwem kolejnych faz jego rozwoju. Do najcenniejszych zabytków miasta wpisanych do rejestru zabytków Szamocina należą kościół parafialny rzymsko - katolicki p.w. NMP Wspomożenia Wiernych powstały w latach 1900 - 1906 jako murowana neobarokowa świątynia, dawny zbór ewangelicki obecnie filialny kościół rzymsko - katolicki p.w. śś. Piotra i Pawła, który został wzniesiony w latach 1827 - '35 jako murowany w stylu klasycyzującego neoromanizmu, rozbudowany w latach 1879 - '1903, a w roku 1913 dobudowano do jego

bryły wieże. W rejestrze zabytków figuruje także Ratusz, obecnie Urząd Miasta i Gminy wzniesiony ok. 1887 r. w konstrukcji szachulcowej, przebudowany i rozbudowany w roku 1911. Budynek od początku pełni tę samą funkcję i jest charakterystycznym elementem krajobrazu miejskiego jednego z najmłodszych miast Wielkopolski. Ponadto w mieście znajduje się budynek dawnego dworu wraz z zabudowaniami folwarcznymi wzniesionymi najprawdopodobniej w I połowie XIX wieku, szachulcowy spichlerz z tego samego okresu oraz cenna zabudowa mieszkalna złożona z wielorodzinnych kamienic dwukondygnacyjnych, utrzymanych w kostiumach historycznych i modernistycznych, a także domy parterowe w części będące dawnymi domami sukieników.

Na terenie gminy Szamocin znajdują się jeszcze dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków - najcenniejszy w gminie kościół zlokalizowany w miejscowości Jaktorowo, zrębowo - szkieletowy z 1763 - '76 oraz pałacyk myśliwski w Jaktorówku. Ponadto trwa postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków z urzędu zespołu kościoła ewangelickiego w Lipiej Górze, w skład którego wchodzi: kościół ewangelicki, obecnie katolicki fil. p.w. Wniebowzięcia NMP, dawna pastrówka i cmentarz ewangelicki. Na terenie gminy znajduje się 6 cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków oraz 2 parki - w Jaktorowie i w Jaktorówku.

W gminie Szamocie rozpoznano 5 historycznych układów ruralistycznych. Należą do nich wsie powstałe w okresie kolonizacji Doliny Noteci reprezentujące ulicowe układy - Heliodorowo, Lipa, Lipia Góra oraz Nowy Dwór. Jaktorowo to wieś założona w 1288r. przez kasztelana ujskiego Bogusława. Pozostałe miejscowości tej gminy w większości posiadają zabudowę XIX wieczną, jednak brak jest ich dokładnego rozpoznania.

ZASOBY ZABYTKÓW W MIEŚCIE I GMINIE

Typ Obiektu	Murowany	Drewniany	W tym wpisany do rejestru
1. UKŁADY URBANISTYCZNE ilość 1	X	X	
2. UKŁADY RURALISTYCZNE ilość 5	X	X	-
3. ZABUDOWA MIESZKALNA	268	29	
4. OBIEKTY SAKRALNE			
a) kościoły romańskie			
b) kościoły gotyckie			
c) kościoły nowożytnie XVI-XVIIIw.		1	1
d) kościoły XIXw.-1945 r.	4		2
e) klasztory			
f) synagogi, bóżnice			
g) kaplice, dzwonnice, bramy, ogrodzenia inne	5		
5. BUDOWNICTWO OBRONNE			
a) zamki i ich relikty			
b) miejskie mury obronne			
c) fortyfikacje nowożytne i późniejsze			
6. OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ			
a) ratusze	1		1
b) budynki adm. publ., sądy, banki, poczty	1		
c) szkoły	12	1	
d) leśniczówki i gajówki	1		
e) karczmy i zajazdy			
f) inne(sala widowiskowa)	1		

7. OBIEKTY PRZEMYSŁOWE I GOSPODARCZE			
a) zakłady przemysłowe			
b) dworce kolejowe z zespołami bud.	2		
c) spichrze, magazyny, stodoły	6	3	
d) młyny	3		
e) gorzelnie i browary			
f) młeczarnie			
g) kuźnie			
h) wiatraki			
i) wieże ciśnień			
j) inne (bud. gosp.)	44	2	
8. PAŁACE I DWORY	5		1
9. ZESPOŁY FOLWARCZNE	4		
a) stodoły	1		
b) spichrze			
c) obory			
d) stajnie			
e) chlewnie			
f) owczarnie			
g) kuźnie			
h) wagi			
i) inne magazyny			
j) gorzelnie i browary			
k) inne (oficyny, domy folwarczne)	3		
10. PARKI ilość 2	x	x	2
a) altany, lodownie, inne elem. małej arch.			
b) bramy i ogrodzenia	1		
11. CMENTARZE	ilość		wpisanych do rejestru
a) rzymsko-katolickie	10	x	1
b) ewangelickie	30	X	5
c) prawosławne		X	
d) żydowskie	1	X	
e) inne (bezwyznaniowe, mogiły)	2	X	
12. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	ilość ogółem		wpisanych do rejestru
a) grodziska	x		x
b) osady	186		x
c) cmentarzyska	6		X
d) inne (obozowiska)	8		X
13. INNE			
a) przepompownie			
b) mosty kolejowe			

Źródło: Raport o stanie zabytków w mieście i gminie Szamocie - Piła, maj 2004 r.

3.1. Obiekty zabytkowe nieruchomości o najwyższym znaczeniu dla gminy Szamocin - wpisane do rejestru zabytków (wykaz).

BOROWO

- cmentarz ewangelicki, 2 pól. XIX w., nr rej. A - 575 z dnia 01.03.1989 r.

BORÓWKI

- cmentarz katolicki, 2 pól. XIX w., nr rej. A - 580 z dnia 09.03.1989 r.

JAKTOROWO

- kościół katolicki par. p.w. św. Anny, 1763 - 1766, nr rej. A - 231/1265 z dnia 30.09.1971 r.
- cmentarz katolicki przykościelny, 2 pól. XIX w. nr rej. A-576 z dnia 01.03.1989 r.
- park dworski, pól. XIX w., nr rej. - 558 z dnia 26.10.1987 r.

JAKTORÓWKO

- dwór, tzw. Pałacyk Myśliwski, ok. 1900 r., nr rej. A - 478 z dnia 12.12.1983 r.
- park dworski, 2 pól. XIX w., nr rej. A - 563 z dnia 29.09.1987 r.

LASKOWO

- cmentarz ewangelicki, 2 pól. XIX w., nr rej. A-577 z dnia 09.03.1989 r.

LIPIA GÓRA

- cmentarz ewangelicki, 2 pól. XIX w., nr rej. A - 578 z dnia 29.07.1988 r.
- zespół kościoła ewangelickiego, obecnie rzymsko - katolickiego, filialnego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, w skład którego wchodzi:
  1. kościół wraz z terenem przykościelnym
  2. pastorówka, ob. budynek mieszkalno - administracyjny wraz z otaczającą ją działką

3. cmentarz ewangelicki

wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków

- zespół stopnia wodnego „Krostkowo nr 11”, w skład którego wchodzi: jaz kozłowo - iglicowy, śluza skarpowa, budynek mieszkalny i gospodarczy śluzowego oraz budynek straży granicznej w miejscowościach Bąkowo, gm. Wyrzysk, pow. pilski i Lipia Góra, gm. Szamocin, pow. chodzieski stanowiący element zabytkowych urządzeń hydrotechnicznych rzeki Noteci tj. od jazu i śluzy „Krostkowo nr 11” do jazu i śluzy „Krzyż nr 20” wraz z towarzyszącą zabudową, powstałych na przełomie XIX i XX - w trakcie postępowania administracyjnego w sprawie wpisania do rejestru zabytków

SZAMOCIN

- układ urbanistyczny - wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków
- kościół katolicki par. p.w. NMP Wspomożenia Wiernych, 1905 r., nr rej. A-750 z dnia 29.12.1993 r.
- kościół ewangelicki, ob. katolicki fil. p.w. św. Piotra i Pawła, 1827 - '35 r., rozbudowa 1879 - '90 r., 1913 r., nr rej. A - 760 z dnia 28.09.1994 r.
- ratusz, ob. Urząd Miasta i Gminy Szamocin, ok. 1887 r., nr rej. 384/Wlkp/A z dnia 14.07.2006 r.
- cmentarz ewangelicki przy ul. Hallera, 2 poł. XIX w., nr rej. A - 579 z dnia 09.03.1989 r.

3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomości (wojewódzka ewidencja zabytków - wykaz). (Obiekty podkreślone wpisane do rejestru zabytków wyszczególnione w punkcie 3.1.)

ATANAZYN

1. SZKOŁA, ob. Dom Nr 26, mur., pocz. XX.
2. ZESPÓŁ DOMU Nr 3:
  - a) dom, mur., pocz. XX,
  - b) stodoła, mur., pocz. XX.
3. DOM Nr 9, mur., pocz. XX.
4. DOM Nr 10 (d. Nr 7), mur., 4 ćw. XIX.
5. DOM Nr 17, mur., pocz. XX.
6. ZESPÓŁ DOMU Nr 21 (d. Nr 14):
  - a) dom, mur., 1920-30,
  - b) stodoła, mur., ok.1930,
  - c) obora, mur./kam., 1934, cz. przebudowana.
7. DOM Nr 22, mur., pocz. XX, otynkowany, rozbudowany.
8. DOM Nr 27 (d. Nr 16), mur., 1920-30.
9. DOM Nr 29 (d. Nr 17), mur., ok.1900.
10. DOM Nr 47 (d. Nr 33), mur., ok.1900.

11. DOM Nr 62 (d. Nr 25), mur., ok.1900, cz. przebudowany.

12. BUDYNEK GOSPODARCZY PRZY DOMU Nr 45 (d. Nr 31), mur., ok. 1920-30.

13. KAMIEŃ - „ZAKŁĘTA KAROCA”.

14. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

BOROWO

15. SZKOŁA, ob. Dom Nr 16, mur., ok.1920, cz. przebudowany.

16. DOM Nr 2, mur., ok.1900, cz. przebudowany.

17. DOM Nr 6, mur., ok.1910.

18. BUDYNEK GOSPODARCZY PRZY DOMU Nr 15, mur./kam., k. XIX/pocz. XX.

19. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI. nieczynny. 2 poł. XIX.

BORÓWKI

20. ZAGRODA Nr I:

a) dom, mur., ok.1920,

b) obora, mur., ok.1920.

21. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.

22. ZAGRODA Nr 3:

a) dom, glin., 4 ćw. XIX,

b) budynek gospodarczy, mur., 1938.

23. ZAGRODA Nr 7:

a) dom, mur., ok.1910,

b) obora, glin., ok. 1900.

24. DOM Nr 9, mur., 1910/1.80 XX.

25. DOM Nr 10, mur., ok.1910.

26. CMENTARZ EWANGELICKO/KATOLICKI, czynny, 2 poł. XIX.

27. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

28. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, 2 poł. XIX.

HELIODOROWO

29. ZESPÓŁ SZKOŁY:

a) szkoła (Nr 73), mur., ok.1920,

b) budynek gospodarczy, mur., ok.1920.

30. DOM Nr 17, mur., ok.1910.

31. DOM Nr 35, mur., ok. 1900.

32. DOM Nr 42, mur., pocz. XX.

33. DOM Nr 48, mur., 4 ćw. XIX.

34. DOM Nr 49, mur./szach., k. XIX.

- 35. DOM Nr 54, mur., 1907.
- 36. DOM Nr 65, mur., pocz. XX.
- 37. DOM Nr 66, mur., pocz. XX.
- 38. DOM Nr 69, mur., ok.1920.
- 39. DOM Nr 75, mur., pocz. XX.
- 40. KAPLICZKA PRZY KOŚCIELE, mur., ok.1910.
- 41. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, 2 poł. XIX.
- 42. CMENTARZ KATOLICKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
- 43. CMENTARZ EWANGELICKO/KATOLICKI, czynny, 1945.
- 44. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

JAKTOROWO

- 45. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. ANNY:
  - a) kościół, szach., 1763-1766. 1904, 1959-61 -odnowienie.
  - b) plebania, ob. dom Nr 10, mur., k. XIX/pocz. XX,
  - c) brama, mur., pocz. XX,
  - d) figura Jezusa Chrystusa, mur., pocz. XX,
  - e) cmentarz katolicki, przykościelny, nieczynny, 2 poł. XVIII.
- 46. TZW. „STARY DWÓR”, ob. dom Nr 5, mur., pocz.XIX.
- 47. ZESPÓŁ FOLWARCZNY, wł. Agricola Bionature Poland, Sp. z.o.o. Warszawa, ul. Złota 9:
  - a) gorzelnia, mur., ok.1900,
  - b) stajnia, ob. obora, mur., k.XIX/1.80XX,
  - c) obora, ob. jałownik, mur., k.XIX,
  - d) budynek gospodarczy, mur., XIX/XX,
  - e) dawna stodoła, ob. jałownik, mur., XIX/XX,
  - f) transformator, mur., XIX/XX,
  - g) chlewnia, ob. budynek gospodarczy, mur., XIX/XX,
  - h. obora, ob. magazyn, mur., XIX/XX,
  - i) park dworski, poł. XIX.

- 48. DOM Nr 4, mur., pocz. XX.
- 49. DOM Nr 5, mur., pocz. XX.
- 50. SZKOŁA, dom Nr 21, mur., ok.1925.
- 51. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, pocz. XX.
- 52. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

JAKTORÓWKO

- 53. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY:
  - a) dwór, tzw. pałacyk myśliwski, dom Nr 2, mur., ok.190(X

- b) park dworski. k. XIX/XX.
- 54. DOM Nr 1, mur., ok. 1910-20.

JÓZEFOWICE

- 55. SZKOŁA, mur., ok.1910.
- 56. ZAGRODA Nr 1:
  - a) dom, mur., pocz. XX,
  - b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
- 57. DOM Nr 3, mur., ok.1900.
- 58. DOM Nr 20, mur., pocz. XX.
- 59. ZAGRODA Nr 27:
  - a) dom, mur., k. XIX,
  - b) obora, mur./kam., 1878,
  - c) stodoła, mur., 1925.
- 60. DOM Nr 28, mur., pocz. XX, cz. przebudowany.
- 61. ZAGRODA Nr 34:
  - a) dom, mur., pocz. XX, opuszczony,
  - b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
- 62. DOM Nr 37, mur., pocz. XX.
- 63. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

JÓZEFY

- 64. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY JÓZEFOWO:
  - a) dwór, mur., 1.70 XIX,
  - b) stodoła i magazyn ze spichlerzem, mur., 1.70 XIX,
  - c) obora ze stajniami, mur., 1.70 XIX. KOSARZYN
- 65. DOM MŁYNARZA, ob. dom Nr 2 - leśnictwo, mur., ok.1908.
- 66. ZAGRODA Nr 5:
  - a) dom, mur., k. XIX/XX,
  - b) budynek gospodarczy, mur./glin., k. XIX.

LASKOWO

- 67. ZESPÓŁ FOLWARCZNY:
  - a) rządówka - dom Nr 8, mur., 1.70 XIX,
  - b) chlew, ob. dom Nr 9, mur., 1.70 XIX,
  - c) stajnia, ob. budynek mieszkalny, mur., 1.70-te XIX,
  - d) kurnik, mur., 1.70-te XX.
- 68. ZESPÓŁ SZKOŁY:
  - a) szkoła, ob. dom Nr 21, mur., ok.1920,
  - b) budynek gospodarczy, mur./glin., ok.1920.
- 69. DOM Nr 5, mur., pocz. XX.
- 70. DOM Nr 17, mur., ok.1900.

72. DOM Nr 18 (ul. Szamocińska), mur./glin./drewn., k. XIX.
73. DOM Nr 18 (ul. Żeglarska), mur., pocz. XX.
74. DOM Nr 20, mur., ok.1925.
75. DOM Nr 29, mur., pocz. XX.
76. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
77. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
- LASKOWO NOWE**
78. DOM Nr 26, mur., pocz. XX.
79. DOM Nr 37, mur./szach., k. XIX/pocz. XX.
80. ZESPÓŁ DOMU Nr 39:
- a) dom, mur., pocz. XX,
  - b) budynek gospodarczy, mur., 1937.
- LIPA I**
81. ZESPÓŁ SZKOŁY:
- a) szkoła, ob. dom Nr 9, mur., ok.1925,
  - b) szalety, mur., ok.1925.
82. DOM Nr 1, mur., ok. 1920/1.70 XX.
83. DOM Nr 11 (d. Nr 13), mur./szach., k. XIX.
84. DOM Nr 13 (d. Nr 11), szach., k. XIX.
85. ZESPÓŁ DOMU Nr 17:
- a) dom, mur., ok.1910,
  - b) budynek gospodarczy, mur., ok.1910.
86. DOM Nr 19, mur., ok. 1910.
87. ZAGRODA Nr 23:
- a) dom, mur., k. XIX,
  - b) budynek gospodarczy, mur., k. XIX.
88. ZAGRODA Nr 26:
- a) dom, mur., ok. 1920,
  - b) budynek gospodarczy, mur., ok.1925,
  - c) obora, mur., ok.1925.
89. DOM Nr 27, mur./szach., ok. 1920.
90. DOM Nr 28 (d. Nr 30), szach., k. XIX.
91. DOM Nr 29, mur./szach., k. XIX.
92. ZAGRODA Nr 34:
- a) dom, mur./szach., k. XIX,
  - b) obora, mur./szach., k. XIX.
93. DOM Nr 37, mur., pocz. XX.
94. DOM Nr 38, mur., ok.1920.
95. DOM Nr 44, mur., ok.1900.
96. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA, dom Nr 32, mur., ok. 1910/1.70 XX.
97. KAPLICZKA MB KRÓLOWA KORONY POLSKIEJ 1946.
98. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
- LIPIA GÓRA**
99. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANG., ob. rzym. kat. fil. p.w. Wniebowzięcia NMP
- a) kościół, mur., poł. XIX,
  - b) pastorówka, ob. dom Nr 72, mur., ok.1900.
  - c) cmentarz ewangelicki, pół. XIX w.
100. ZESPÓŁ SZKOŁY:
- a) szkoła, dom Nr 64, mur., 1901,
  - b) budynek gospodarczy, mur./drewn., ok.1901.
101. PRZEDSZKOLE, dom Nr 52, mur., ok.1930.
102. DOM Nr 1, mur./kam., 2 poł. XIX.
103. ZAGRODA Nr 4:
- a) dom, mur./glin., 4 ćw. XIX,
  - b) stodoła, mur./glin., ok.1900,
  - c) obora, mur., 1895.
104. ZAGRODA Nr 13:
- a) dom, mur./kam., k. XIX,
  - b) budynek gospodarczy, mur./drewn., k. XIX.
105. DOM Nr 14 (d. Nr 21), szach., ok. poł. XIX.
106. DOM Nr 16, mur., ok.1910.
107. DOM Nr 17, mur., k. XIX.
108. DOM Nr 18, mur., pocz. XX.
109. DOM Nr 19, mur., k. XIX.
110. DOM Nr 49-50, mur., ok. 1900.
111. DOM Nr 51, mur., ok. 1900.
112. ZAGRODA Nr 53:
- a) dom, mur., pocz. XX,
  - b) 2 budynki gospodarcze, mur./drewn., pocz. XX.
113. DOM Nr 55, mur./szach., ok.1900.
114. DOM Nr 56, mur., pocz. XX.
115. DOM Nr 60, glin., 3 ćw. XIX.
116. ZAGRODA Nr 63:
- a) dom, mur./glin., 4 ćw. XIX,
  - b) budynek gospodarczy, mur./glin., 4 ćw. XIX.
117. DOM Nr 66, szach., poł. XIX.

118. DOM Nr 68, mur., pocz. XX.
119. DOM Nr 75, mur./glin., ok.1900.
120. DOM Nr 76, mur., 1913.
121. DOM Nr 79, mur., pocz. XX.
122. DOM Nr 87, mur./glin., ok.1900.
123. DOM Nr 89, mur., pocz. XX.
124. DOM Nr 94, mur., pocz. XX.
125. DOM Nr 99, mur., pocz. XX.
126. ZAGRODA Nr 105:
a) dom, mur., ok.1920,
b) budynek gospodarczy, mur./drewn., ok.1920.
127. DOM Nr 110, mur., pocz. XX.
128. DOM Nr 111, mur./drewn., k. XIX.
129. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
130. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 1 poł. XIX.
132. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
133. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz. XX.
134. CMENTARZ LUTERAŃSKI, nieczynny, 1 poł. XIX.

MIELIMAŁA

135. ZAGRODA Nr 1, ob. Leśniczówka:
a) dom, mur., pocz. XX,
b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.

NADOLNIK

136. ZESPÓŁ MŁYŃSKI:
a) młyn wodny, ob. magazyn, mur., 1930-1932,
b) dom młynarza, ob. dom Nr 4, mur., 1.30-te XX,
c) budynek wielofunkcyjny (chlewnia, obora, stajnia), mur., 1.30-te XX.
137. DOM Nr 13, mur., pocz. XX.
138. DOM Nr 15, mur., pocz. XX.
139. DOM Nr 1 6, mur., pocz. XX.
140. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, 1947.
141. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 1 poł. XIX.
142. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
143. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny,
2 poł. XIX.

144. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

NAŁĘCZA

145. KOSTNICA, mur., ok.1920.
146. DOM Nr 6, mur., ok. 1900.
147. DOM Nr 8, mur., ok. 1900.
148. ZAGRODA Nr 11:
a) dom, mur., pocz. XX, cz. przebudowany,
b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
149. DOM Nr 14, mur., ok.1900.
150. DOM Nr 19, mur., pocz. XX.
151. DOM Nr 20, mur./szach., k. XIX.
152. ZAGRODA Nr 27:
a) dom, mur./szach., 4 ćw. XIX/1.70,
b) budynek gospodarczy, mur., ok. 1900.

NOWY DWÓR

153. ZESPÓŁ SZKOŁY:
a) szkoła, ob. dom Nr 26, mur., ok.1920,
b) budynek gospodarczy, mur./drewn., pocz. XX.
154. DOM Nr 1/2, mur., ok.1900.
155. DOM Nr 10, mur., ok.1910.
156. DOM Nr 13, mur., pocz. XX.
157. DOM Nr 14, mur., ok.1930.
158. DOM Nr 17, mur., ok.1930.
159. DOM Nr 18, mur., ok.1930.
160. DOM Nr 19, mur., ok.1900.
161. DOM Nr 22, mur., ok.1900.
162. DOM Nr 27, mur., ok.1920.
163. DOM Nr 30, mur., ok.1920.
164. DOM Nr 37, mur., k. XIX/pocz. XX.
165. DOM Nr 44, mur., pocz. XX.
166. DOM Nr 46, mur., k. XIX.
167. KUŹNIA, Nr 1, mur., ok.1900.

168. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

NOWY MŁYN

169. NOWY MŁYN I, Osada Leśna, mur., 1934.
170. NOWY MŁYN II, mur., 1939.

NOWE LASKOWICE

171. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

PIŁKA

172. ZESPÓŁ FOLWARCZNY Z MŁYNEM, OB. ZAGRODA LEŚNICZÓWKI:

- a) dom mieszkalny dzierżawcy, ob. leśniczówka, mur., poł. XIX,
- b) budynek inwentarski, mur., poł. XIX,
- c) stodoła, mur., poł. XIX.

173. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

RACZYN

174. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO, OB. RZYM.KAT. PAR. P. W. ŚW. JÓZEFA:

- a) kościół, mur., 1895,
- b) pastorówka, dom Nr 30, mur./szach., 1905,
- c) budynek gospodarczy, mur., ok.1905.

175. ZESPÓŁ SZKOŁY, dom Nr 17:

- a) szkoła, mur./szach., k. XIX, remont i przebudowa,
- b) stodoła, mur./drewno, k. XIX/XX.

176. ZESPÓŁ STACJI KOLEJOWEJ:

- a) dworzec, mur., 1908,
- b) szalet z budynkiem gospodarczym, mur., 1908.

177. ZAGRODA Nr 1:

- a) dom, mur., k. XIX, cz. przebudowany,
- b) stodoła, drewno, k. XIX/XX,
- c) budynek gospodarczy, mur., k. XIX,
- d) budynek gospodarczy, mur., k. XIX/XX.

178. DOM Nr 23, szach., 3 ćw. XIX.

179. ZAGRODA Nr 27:

- a) dom, mur., pocz. XX,
- b) budynek mieszkalno-gospodarczy, mur., pocz. XX.

180. DOM Nr 29, mur./szach., 4 ćw. XIX.

SOKOLEC

181. ZESPÓŁ FOLWARCZNY Z MŁYNEM:

- a) dom młynarza, ob. dom Nr 3, mur., 1 poł. XIX,
- b) obora, ob. w ruinie, mur., 1 poł. XIX,
- c) spichlerz, mur., 1 poł. XIX,
- d) stajnia z chlewnią, ob. budynek gospodarczy, mur., 1 poł. XIX.

182. ZAGRODA Nr 4:

- a) dom, mur., pocz. XX,
- b) budynek gospodarczy, mur./drewn., pocz. XX.

183. ZAGRODA Nr 6:

a) dom, mur., pocz. XX,

b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.

184. DOM Nr 10, tzw. agronomówka, mur., k. XIX/pocz. XX.

185. DOM Nr 13, d. poczta, mur., k. XIX/ pocz. XX.

186. ZAGRODA Nr 14:

a) dom, mur., ok. 1900/58,

b) obora, mur., ok. 1900/58.

187. DOM Nr 17, mur., ok. 1910.

188. DOM Nr 19, mur., k. XIX/pocz. XX.

189. DOM Nr 21, mur., 1902.

190. DOM Nr 22, mur., pocz. XX.

191. DOM Nr 24, mur./szach., k. XIX.

192. DOM Nr 25, mur., k. XIX/pocz. XX.

193. DOM Nr 27, mur., ok.1910.

194. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz. XX.

195. CMENTARZ KATOLICKI, nieczynny, 2 poł. XIX.

SWOBODA

196. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.

197. DOM Nr 3, mur., 1908.

198. DOM Nr 4/5, mur., ok.1910.

199. DOM Nr 13, mur., k. XIX/pocz. XX.

STRZELCZYKI

200. ZESPÓŁ SZKOŁY, ob. dom Nr 12:

a) szkoła, mur., k. XIX/pocz. XX, cz. przebudowany,

b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.

201. DOM Nr 1, mur., k. XIX.

202. DOM Nr 2, mur./szach., k. XIX.

203. ZAGRODA Nr 6:

a) dom, mur., ok.1910,

b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX,

c) ogrodzenie z bramą, mur., pocz. XX.

204. DOM Nr 7, mur., ok. 1910.

205. DOM Nr 9, mur., pocz. XX, cz. przebudowany.

206. DOM Nr 11, mur., pocz. XX.

207. DOM Nr 19, mur./glin., poł. XIX.

208. STODOŁA PRZY DOMU Nr 3, szach./glin., k. XIX.

209. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 1 poł. XIX.

SZAMOCIN

210. UKŁAD URBANISTYCZNY, XVIII - pk. 1800, poł. XIX.

211. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY WSPOMOŻENIA WIERNYCH:
a) kościół, mur., 1905,
b) ogrodzenie, mur., pocz. XX,
c) plebania, ul. Kościelna 13, mur., ok.1870.
212. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO, OB. RZYM.KAT. FIL., P.W. ŚW. PIOTRA I PAWŁA:
a) kościół, mur., 1827-1835, rozbudowa 1879-90, do-
budowa wieża 1913,
b) pastorówka, ob. wikariat, Pl. Wolności 15, mur.,
ok.1820, przebudowa 1976,
c) budynek gospodarczy przy pastorówce, mur.,
ok.1910.
213. OGRODZENIE I BRAMA CMENTARZA EWANGELIC-
KIEGO, mur./żel., k. XIX/XX.
214. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:
a) dwór, ob. Dom Dziecka, mur., 1 poł. XIX,
b. oficyna, ob. dom Nr 3, ul. Staszica, mur., k. XIX/XX,
c) dom Nr 1, mur., k. XIX,
d) budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX,
e) budynek mieszkalno-gospodarczy, ul. Staszica 6,
mur., 1893.
215. SZKOŁA POWSZECHNA, ul. Szkolna 11, mur., pocz.
XX.
216. ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO:
a) dworzec kolejowy, ul. Dworcowa 17, mur., 1908,
b) magazyn, mur./szach., 1908,
c) szalet z budynkiem gospodarczym, mur., 1908,
d) dom pracowników kolei, ul. Dworcowa 13, mur.,
ok.1905,
e) dom pracowników kolei, ul. Dworcowa 15, mur.,
ok.1905.
217. SALA WIDOWISKOWA, ul. Parkowa 4, szach., ok.1926.
218. CMENTARZ KATOLICKI, nieczynny, 2 poł. XIX.
219. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI. nieczyn-
ny, ul. Hallera, 2 pół. XIX.
220. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, ul. Szpitalna, pocz.
XX.
221. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczyn-
ny, ul. Hallera, pocz. XX.
222. CMENTARZ ŻYDOWSKI, nieczynny, ul. Hallera, XVIII.
223. CMENTARZ KATOLICKI, nieczynny, ul. Dworcowa, 1933.
224. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczyn-
ny, 2 pół. XIX.
225. MOGIŁA POWSTAŃCA, 1919.
ul. Chodzieska
226. DOM Nr 1, mur., ok.1910.
227. DOM Nr 26, mur., pocz. XX.
228. DOM Nr 35, mur., pocz. XX.
ul. Dworcowa
229. DOM Nr 2, mur., ok.1925.
230. DOM Nr 7, mur., ok.1920.
231. DOM Nr 11, mur., ok.1905.
232. ZESPÓŁ DOMU Nr 12:
a) dom, mur., ok.1920,
b) altana, mur., ok.1920,
c) budynek gospodarczy, mur., ok.1920.
233. DOM Nr 16, mur., ok.1913.
234. DOM Nr 30, mur., pocz. XX.
235. DOM Nr 32, mur., k. XIX.
236. DOM Nr 40, mur., ok.1915, cz. przebudowany. ul. gen.
J. Hallera
237. DOM Nr 1, mur., k. XIX.
238. DOM Nr 2, mur., poł. XIX.
239. DOM Nr 3, mur., ok.1915.
240. DOM Nr 6, mur., ok. 1920.
241. DOM Nr 8, mur., ok. 1915.
242. DOM Nr 9, mur., ok.1910.
243. DOM Nr 12, mur., 3 ćw. XIX.
244. DOM Nr 1 5, mur., ok. 1870.
245. DOM Nr 18, mur./szach., ok.1870.
246. DOM Nr 1 9, mur., ok.poł. XIX.
247. DOM Nr 20, mur., ok.1870.
248. DOM Nr 22, mur., ok.1870.
249. DOM Nr 27, mur., ok. 1870.
250. BUDYNEK GOSPODARCZY przy Nr 29, drewno, poł.
XIX.
251. DOM Nr 31, mur., 2 poł. XIX.
252. DOM Nr 32, mur., ok.1910.
253. DOM Nr 36, mur., ok.1925.
254. DOM Nr 37, mur., k. XIX, cz. przebudowany.
255. DOM Nr 39, mur., k. XIX.
256. DOM Nr 53, mur., pocz. XX.
257. DOM Nr 55, mur., 1930/40.
258. DOM Nr 60, mur., k. XIX.
ul. Kościelna

259. DOM Nr 1, mur., ok.1900.
260. DOM Nr 2, mur., poł. XIX.
261. DOM Nr 3, mur., poł. XIX.
262. DOM Nr 4, mur., poł. XIX.
263. DOM Nr 10, mur., ok. 1900.
264. DOM Nr 14, mur., k. XIX.
265. BUDYNEK GOSPODARCZY PRZY Nr 14, mur., ok. 1900.
266. DOM Nr 28, mur./glin., k. XIX.
ul. Leśna
267. DOM Nr 4, mur., pocz. XX.
ul. Łąkowa
268. DOM Nr 5, mur., k. XIX.
ul. Marcinkowskiego
269. DOM Nr 1, mur., k. XIX.
270. DOM Nr 4, mur., poł. XIX.
271. DOM Nr 6, mur., pocz. XX.
272. DOM Nr 7, mur., k. XIX.
273. DOM Nr 9, mur., ok.1910.
274. DOM Nr 23, mur., poł. XIX, cz. przebudowany.
275. DOM Nr 25, mur., k. XIX.
276. DOM Nr 27, mur., k. XIX.
277. DOM Nr 31 (d. Nr 29), mur., 2 poł. XIX.
278. DOM Nr 33, mur., k. XIX.
279. DOM Nr 47, mur., k. XIX.
280. DOM Nr 49 (d. Nr 43), mur., ok.1900.
281. DOM Nr 58, mur., pocz. XX.
282. DOM Nr 62, mur., k. XIX.
283. DOM Nr 65, mur., 2 poł. XIX.
284. DOM Nr 66, mur., k. XIX.
285. DOM Nr 78, mur., k. XIX.
286. DOM Nr 84, mur., k. XIX.
287. DOM Nr 106, mur., k. XIX.
288. DOM Nr 108, mur., k. XIX.
ul. Margonińska
289. DOM Nr 1, mur., ok.1925.
290. DOM Nr 2, mur./szach, poł. XIX.
291. DOM Nr 3, mur, pocz. XX.
292. DOM Nr 4, mur, poł. XIX.
293. DOM Nr 24, mur, pocz. XX.
294. DOM Nr 29, mur, pocz. XX.
ul. Ogrodowa
295. DOM Nr 4, mur, k. XIX.
ul. Paderewskiego
296. DOM Nr 1, mur, ok. 1910.
297. DOM Nr 2, mur, k. XIX.
298. DOM Nr 3, mur, 2 poł. XIX.
299. DOM Nr 5, mur, k. XIX.
300. DOM Nr 6, mur, k. XIX.
301. DOM Nr 7, mur, ok. 1900.
302. DOM Nr 8, mur, k. XIX.
303. DOM Nr 12, mur, k. XIX, cz. przebudowany.
304. DOM Nr 13, mur, 1905.
305. DOM Nr 14, mur, k. XIX, cz. przebudowany.
306. DOM Nr 15, mur, poł. XIX.
307. DOM Nr 16, mur, k. XIX/XX.
308. DOM Nr 17, mur./szach, poł. XIX, cz. przebudowany.
309. DOM Nr 18, mur, ok.1905.
310. DOM Nr 19 (d. Nr 17), mur./szach, poł. XIX.
311. DOM Nr 20, mur, ok. 1890, cz. przebudowany.
312. DOM Nr 21 (d. Nr 19), mur, ok. 1900.
313. DOM Nr 22, mur, ok.1910.
314. DOM Nr 24, mur, k. XIX.
315. DOM Nr 26, mur, k. XIX.
316. DOM Nr 30, mur, ok.1910.
317. DOM Nr 32, mur, ok.1910.
ul. Rynek
318. DOM Nr 1, mur., 2 poł. XIX.
319. DOM Nr 2, Apteka, mur., ok.1915.
320. DOM Nr 3, mur., pocz. XX.
321. DOM Nr 4, mur., ok. 1910.
322. DOM Nr 5, mur., k. XIX.
323. DOM Nr 6, mur., ok. 1900.
324. DOM Nr 7, mur., pół XIX.
325. DOM Nr 8, mur., ok. 1900.
326. DOM Nr 10, mur., pocz. XX.
327. DOM Nr 11 (d. Nr 11), mur., 2 poł. XIX.
328. DOM Nr 12, mur., k. XIX.
329. DOM Nr 14, mur., ok.1900.
330. DOM Nr 15, mur., poł. XIX.
331. DOM Nr 16, mur., ok.1880, cz. przebudowany.
332. DOM Nr 17, mur., k. XIX.
333. DOM Nr 18, mur., ok.1890, cz. przebudowany.

334. DOM Nr 19, mur., poł. XIX.
335. DOM Nr 20, mur., ok. 1910, cz. przebudowany.
336. DOM Nr 21, mur., k. XIX.
337. DOM Nr 23 (d. Nr 19), mur., 1 poł. XIX.
ul. 19 Stycznia
338. DOM Nr 1 (d. Nr 3), mur./szach., 4 ćw. XIX.
339. DOM Nr 3 (d. Nr 5), mur., 4 ćw. XIX, przebudowany.
340. DOM Nr 4, mur., k. XIX.
341. DOM Nr 5 (d. Nr 7), mur., 1 poł. XIX.
342. DOM Nr 7, mur., poł. XIX.
343. SPICHLERZ, mur./szach., poł. XIX.
ul. Szkolna
344. DOM Nr 1, mur., pocz. XX.
345. DOM Nr 3, mur., pocz. XX.
346. DOM Nr 6 (d. Nr 2), mur., ok.1900.
347. BUDYNEK MIESZKALNO-GOSPODARCZY, narożny, ul. Marcinkowskiego, mur., k. XIX.
ul. Wodna
348. DOM Nr 1, narożny z 19 Stycznia Nr 5, mur., poł. XIX.
349. DOM Nr 6, mur., ok. 1900.
350. DOM Nr 20, mur., k. XIX.
351. DOM Nr 22, mur., k. XIX.
Plac Wolności
352. DOM Nr 1, mur., 1 poł. XIX.
353. DOM Nr 3, mur., ok.1850.
354. DOM Nr 5, mur., ok. 1850.
355. DOM Nr 6 (d. Nr 4), mur./szach., poł. XIX.
356. DOM Nr 7, mur., k. XIX.
357. DOM Nr 8 (d. Nr 5), mur., k. XIX.
358. DOM Nr 9, mur., pocz. XX.
359. DOM Nr 13, mur., ok.1900.
360. DOM Nr 14, mur., k. XIX.
361. DOM Nr 16, mur., 2 poł. XIX.
362. DOM Nr 17, mur., 2 poł. XIX.
363. DOM Nr 19. d. Nr 21. ob. Urząd Miasta i Gminy, mur., ok.1910.
364. DOM Nr 20, mur./szach., 2 poł. XIX.
365. DOM Nr 22 (d. Nr 20), mur., k. XIX.
366. DOM Nr 23, mur., k. XIX.
367. DOM Nr 24 (d. Nr 22), mur./szach., poł. XIX.
368. DOM Nr 25, mur., k. XIX.

369. DOM Nr 26 (d. Nr 24), mur./szach., poł. XIX.
370. DOM Nr 28, mur., k. XIX.
371. DOM Nr 29, mur., ok. 1900.
372. DOM Nr 30 (d. Nr 28), mur./szach., poł. XIX.
373. DOM Nr 32 (d. Nr 30), mur./szach., poł. XIX.
374. DOM Nr 38 (d. Nr 34), mur./szach., poł. XIX.
375. DOM Nr 40 (d. Nr 35), mur., poł.XIX.
376. DOM Nr 42 (d. Nr 36), mur., poł.XIX.

SZAMOTY

377. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY:

- a) dwór, ob. dom Nr 21, mur., k. XIX/ok.1910,
- b) budynek gospodarczy, mur., ok.1920,
- c) pozostałości parku.

378. SZKOŁA, ob. Dom Nr 17, mur., ok.1930.

379. DOM Nr 11, mur./głina, 3 ćw. XIX/ok.1910, cz. przebudowany.

380. DOM Nr 15, mur./głina, 4 ćw. XIX.

381. ZAGRODA Nr 18:

- a) dom, mur., 1924,
- b) obora, mur., ok.1925,
- c) stodoła, mur., ok.1925.

382. DOM Nr 25, mur., ok.1910, cz. przebudowany.

383. ZAGRODA Nr 28:

- a) dom, mur., pocz. XX,
- b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX,
- c) stodoła, mur./kam., pocz. XX.

384. BUDYNEK GOSPODARCZY PRZY DOMU Nr 7, mur./kam., k.XIX/XX.

385. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł.XIX.

WEŚREDNIK

387. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł.XIX.

3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy (wpisane do rejestru zabytków - wykaz zespołów zabytków ruchomych).

Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Szamocin to wyposażenie kościoła p.w. św. Anny w Jaktorowie. Na wyposażenie to składa się 11 pozycji wpisanych do rejestru zabytków pod numerami B - 1402 - 1412 decyzją z dnia 25.04.1985 r. w skład których wchodzi: ołtarze, ambona, chrzcielnica, konfesjonał oraz rzeźby.

3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe - wykaz).

Obszarowe wpisy do rejestru:

Miasto Szamocin - wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków miasta w granicach obejmujących swym zasięgiem: ulicę Marcinkowskiego, od ulicy Szpitalnej także wraz z działkami na jej zapleczach oraz ulicę Paderewskiego, fragment ulicy Szkolnej, Rynek, Plac Wolności, ulicę Gen. J. Hallera - w jej szerszym fragmencie, ulicę 19 - tego Stycznia i fragment ulicy Kościelnej kończący się terenem cmentarza parafialnego - wszystkie ulice wraz z działkami na zapleczach. Ponadto wpisem obszarowym objęty jest także południowo - zachodni fragment miasta z dawnym dworem znajdujący się w rozwidleniu ulicy Margonińskiej i Placu Wolności.

Dolina Noteci - obszar chronionego krajobrazu

Na terenie gminy Szamocin zgodnie z Rozporządzeniem Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Dolina Noteci" przebiega fragment południowej granicy chronionego krajobrazu Doliny Noteci przez następujące miejscowości: Strzelczyki, Nadolnik, Mielimąka, Laskowo, Atanazyń, Heliodorowo, Lipia Góra oraz Nowy Dwór. Obszar ten obejmuje swym zasięgiem także Jezioro Lskowskie Wielkie usytuowane na zachód od Szamocina.

Natura 2000 - Dolina Noteci 5/7 PLH30004

Na terenie gminy Szamocin przebiega fragment południowej granicy specjalnych obszarów ochrony siedlisk objętych programem Natura 2000, która prowadzi przez następujące miejscowości: Raczyn, Józefowie, Atanazyń, Heliodorowo, Lipia Góra oraz Nowy Dwór.

3.5. Zabytki archeologiczne.

3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Na terenie gminy Szamocin nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej.

Na terenie gminy nie zarejestrowano stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej.

3.5.3. Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych - uwarunkowania fizjograficzne).

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo - konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu, poprzez obserwację archeologiczną terenu oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Należy jednak pamiętać, że zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Szamocin.

GMINA SZAMOCIN Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk								Ogólna ilość stan. archeo.
Grodziska	Cmentarzyska płaskie	Cmentarzyska kurhanowe	Osady	Punkty osadnicze	Ślady osadnicze	Inne	Ilość Faktów osadn.	
-	6	x	92	58	81	8	245	200

Gmina Szamocin terytorialnie obejmuje wycinek dna pradoliny Noteci, oraz krawędzi doliny Noteci wraz z systemem teras i przylegającymi do nich wysoczyznami morenowymi, na krótkich odcinkach poprzecinanych małymi ciekami wodnymi. Dno doliny Noteci jest terenem nieprzydatnym osadniczo, z uwagi na rozległe i silnie podmokłe łąki, zaścielające całe wnętrze doliny. W wielu miejscach występują torfy i grzęzawiska, częściowo pozamieniane na hodowlane stawy rybne.

Stanowiska położone są głównie przy krawędzi doliny Noteci, najczęściej na terasie nadzalewowej Noteci oraz na krawędziach małych dolin rzecznych rozcinających terasy nadnoteckie. Na wysoczyznach występuje mniej pradziejowych stanowisk archeologicznych, przy czym zawsze w pobliskim sąsiedztwie cieków lub ich dolin. Osadnictwem pradziejowym objęta była głównie krawędź doliny Noteci oraz krawędzie małych dolin, przy czym uwzględniając chronologię trwało ono nieprzerwanie na tym obszarze od mezolitu, poprzez neolit i epokę brązu aż do średniowiecza włącznie.

Na terenie gminy zarejestrowano kilka skupisk stanowisk archeologicznych. Osadnictwo ludzkie w pradziejach koncentrowało się między innymi w rejonie miejscowości Nowy Dwór, Lipa i Swoboda. Zarejestrowano tu ślady osadnictwa z okresu neolitu, osady kultury łużyckiej i przeworskiej z okresu wpływów rzymskich. Skupiska stanowisk archeologicznych odkryto w rejonie Sokolca i Borowa, są to ślady osadnictwa z wczesnej epoki kamienia, epoki brązu, okresu wpływów rzymskich oraz wczesnego średniowiecza. W świetle badań AZP działalność osadnicza w rejonie miejscowości Strzelczyki i Nadolnika zapoczątkowana została w młodszej epoce kamienia, gdzie na uwagę zasługuje skupisko śladów osadniczych datowanych na okres neolitu i kontynuowana była we wczesnej epoce brązu. W Strzelcach, wczesnośredniowiecznej wsi służebnej związanej z kasztelanią ujską, występują ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego.

Na szczególną uwagę zasługuje osadnictwo wielokulturowe wokół wsi Szamoty, występujące tu od epoki brązu po wczesne średniowiecze.

Wokół Atanazyjna odkryto stanowiska neolityczne, kultury łużyckiej, przeworskiej z okresu wpływów rzymskich oraz z młodszych faz wczesnego średniowiecza. Duże skupisko stanowisk archeologicznych zlokalizowano na silnie wyodrębnionej terasie wyższej pradoliny wokół Szamocina. Wystąpiły tu między innymi stanowiska z okresu wpływów rzymskich. Zastanawiający jest brak wokół Szamocina stanowisk datowanych na starsze fazy wczesnego średniowiecza. Być może ślady osadnictwa z tego okresu zalegają pod silnie rozbudowaną się aglomeracją Szamocina.

W okresie wczesnego średniowiecza zajmowane są nie tylko rejony dolin rzecznych ale i tereny wysoczyzny. W tym czasie kształtuje się obecny układ miejscowości, stanowiska średniowieczne i nowożytnie występujące w pobliżu obecnych miejscowości wyznaczają tym samym ich metrykę.

Na koniec należy odnieść się do domniemanego grodziska w Laskowie. Nie stwierdzono tutaj występowania materiału zabytkowego. Podobnie badania wykonane przez PP PKZ Szczecin nie potwierdziły występowania w tym miejscu grodziska. W świetle badań formę tę należy uznać za naturalną.

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	STAN ZACHOWANIA
BOROWO	Cmentarz ewangelicki	2
BORÓWKI	Cmentarz ewangelicki	4
JAKTOROWO	Kościół par. p.w. św. Anny	2
	Cmentarz przykościelny	4
	Park	3
JAKTORÓWKO	Pałac Myśliwski	2
	Park	3
LASKOWO	Cmentarz ewangelicki	1
LIPIA GÓRA	Cmentarz ewangelicki	2
SZAMOCIN	Kościół par. p.w. NMP Wspomożenia Wiernych	4
	Kościół fil. p.w. św. Piotra i Pawła	3
	Cmentarz ewangelicki	2
	Ratusz	3

Źródło: Raport o stanie zabytków ~w mieście i gminie Szamocin —Piła, maj 2004 r.

LEGENDA:

1. Bardzo zły
2. Zły
3. Dostateczny
4. Dobry
5. Bardzo dobry

- Kościół parafialny rzymsko - katolicki p.w. NMP Wspomożenia Wiernych w Szamocinie wraz z jednorodnym neobarokowym wyposażeniem znajduje się w dobrym stanie technicznym po przeprowadzonych remontach dachu oraz elewacji wykonanych w 2002 roku.
- Dawny zbór ewangelicki obecnie filialny kościół rzymsko - katolicki p.w. św. Piotra i Pawła w Szamocinie znajduje się w stanie dostatecznym, w latach 1998/99 przeprowadzony został remont wnętrza kościoła jednak z użyciem nieodpowiednich farb, gdyż na sklepieniu widoczne są już łuszczenia farby. Remontu wymaga pokrycie dachowe, częściowo nieszczelne.
- Ratusz, obecnie Urząd M i Gm znajduje się w stanie dostatecznym. Rozpoczęcie prac remontowo - rewaloryzacyjnych zaplanowane na przełom 2007/2008 r.

- Kościół parafialny p.w. św. Anny zlokalizowany w miejscowości Jaktorowo jest w złym stanie technicznym. W roku 1995 rozpoczęto jego remont. Uszczelniono pokrycie dachowe pozostawiając obecnie jedynie papę. Kościół znajduje się w złym stanie technicznym wymagającym generalnego remontu na podstawie opracowanej przez PUB „AMAR” mgr inż. Andrzeja Mardowskiego dokumentacji remontowo - konserwatorskiej i zatwierdzonej przez WUOZ w Poznaniu - Delegatura w Piile. W pierwszej kolejności z uwagi na fakt cennego wyposażenia oraz złego zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego niezbędne jest niezwłoczne zamontowanie odpowiednich instalacji przeciwwłamaniowych i przeciwpożarowych.
- Pałac myśliwski w Jaktorówku pochodzący z początku XX wieku został w latach 1984 - '85 wyremontowany. Remont ten polegał na wymianie pokrycia dachowego, remoncie stropów i stolarek okiennych a także tynków wewnętrznych i zewnętrznych. W chwili obecnej obiekt jest nieużytkowany. Niezbędne jest jego zagospodarowanie oraz remont głównie stolarek okiennych i drzwiowych, podłóg a także elewacji i tynków wewnętrznych. Obiekt stanowi własność Nadleśnictwa Podanin, które to wydzierżawiło go osobie prywatnej. Obiekt nadal nie jest użytkowany jednak nadzorowany, ogrzewany i zabezpieczony przez zniszczeniem. Docelowo Pałac należy zagospodarować w sposób zapewniający mu całoroczne funkcjonowanie po zaakceptowaniu przez WVKZ jego programu użytkowego.

- Parki w Jaktorowie i Jaktorówku znajdują się w stanie dostatecznym ich granice i układ kompozycyjny w znacznej mierze się zachowały. Wymagają bieżących prac pielęgnacyjnych - rewaloryzacyjnych. Na terenie parku w Jaktorowie znajdował się dwór, który w chwili obecnej nie istnieje.
- Cmentarze na terenie gminy znajdują się w znacznym stopniu w złym stanie. W stanie dobrym wymagającym jedynie bieżących prac pielęgnacyjnych znajdują się cmentarze w Borówkach oraz w Jaktorowie - cmentarz przykościelny. Pozostałe a więc w: Borowie, Laskowic, Lipiej Górze i Szamocinie wymagają większych prac zarówno sanitarno - porządkowych jak i rewaloryzacyjnych.

Wszystkie prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwoleń Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków po uprzednim uzgodnieniu ich zakresu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków.

4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych.

- Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Szamocin to wyposażenie kościoła p.w. św. Anny w Jaktorowie, w skład którego wchodzi: ołtarze, ambona, chrzcielnica, konfesjonał oraz rzeźby. Wyposażenie to jest przemalowane i docelowo powinna zostać przeprowadzona ich konserwacja przez osoby z odpowiednimi uprawnieniami, po uprzednim zaakceptowaniu programu prac przez WWKZ.
- Ponadto ochroną konserwatorską objęte są następujące zabytki ruchome znajdujące się w stanie dostatecznym:
  - zespół jednolitego neobarokowego wyposażenia kościoła par. p.w. NMP Wspomożenia Wiernych w Szamocinie,
  - pojedyncze obiekty w kościele p.w. św. Piotra i Pawła w Szamocinie
  - zespół jednolitego neogotyckiego wyposażenia dawnego kościoła ewangelickiego, ob. rzymsko - katolickiego fil. p.w. Wniebowzięcia NMP w Lipiej Górze
  - pojedyncze obiekty w kościele par. p.w. św. Józefa w Raczynie

4.1.3. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych

Stanowiska archeologiczne nie wpisane do rejestru zabytków, ujawnione głównie podczas badań AZP, stanowią podstawową i najliczniejszą grupę, która składa się na archeologiczne dziedzictwo kulturowe. Najlepiej zachowane są stanowiska archeologiczne położone na nieużytkach, terenach niezabudowanych oraz terenach zalesionych.

W myśl art. 6 pkt 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568) wszystkie zabytki archeologiczne - bez względu na stan zachowania podlegają ochronie i opiece.

Aktualnie zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych są inwestycje budowlane i przemysłowe, nielegalna eksploatacja piasek i żwirowni. Istotne zagrożenie dla zachowania substancji zabytkowej stanowisk archeologicznych zlokalizo-

wanych w obrębie pól uprawnych stanowi głęboka orka. Niektóre zagrożenia pojawiły się w ciągu ostatnich lat, jak na przykład działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali, których rozmiarów nie potrafimy ocenić. Działalność ta szczególnie zagraża cmentarzyskom zlokalizowanym na terenie gminy. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego— jak już wspomniano użycie ciężkiego sprzętu w rolnictwie, rozwój budownictwa na obrzeżach miast, budowa dróg. A zatem podstawowym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych są wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych.

Wysoki stopień zurbanizowania ma samo miasto Szamocin. Zabytkowy układ urbanistyczny miasta, co do którego toczy się postępowanie w sprawie wpisu do rejestru zabytków, nakazuje szczególną ochronę pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych w jego obrębie.

Aby zapobiec zniszczeniu stanowisk archeologicznych, prace ziemne prowadzone w strefie ochrony stanowisk archeologicznych wymagają prowadzenia prac archeologicznych w zakresie uzgodnionym z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Jest to szczególnie ważne podczas takich inwestycji jak budowa obwodnic, dróg, zbiorników retencyjnych, kopalń kruszywa, gdyż inwestycje te z uwagi na szerokopłaszczyznowy charakter prac ziemnych, w bezpowrotny sposób niszczą substancję zabytkową i obiekty archeologiczne.

Przebudowa układów urbanistycznych, rural i stycznych i założeń pałacowo- parkowych prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych. W związku z tym wszystkie prace ziemne wymagają jednoczesnego prowadzenia badań archeologicznych. Wyniki badań często stanowią jedyną dokumentację następujących po sobie epizodów osadniczych na tym terenie. Pozwalają skorygować, uszczegółowić i potwierdzić dane ze źródeł pisanych. Pozyskany w trakcie badań materiał ruchomy umożliwia uzupełnienie danych o kulturze materialnej mieszkańców.

Zagrożeniem dla dziedzictwa archeologicznego jest też rozwój turystyki zwłaszcza nad rzekami, jeziorami i w obszarach leśnych. Tereny te atrakcyjne pod względem rekreacyjnym obecnie, często były również okupowane przez ludzi w pradziejach i wczesnym średniowieczu. Dostęp do wody, który stanowił podstawę egzystencji osadniczej umożliwiał tworzenie niezwykle licznych osad o metryce sięgającej od epoki kamienia po czasy nowożytne.

Planowany obszarowy wpis do rejestru zabytków pradolinie Noteci przyczyni się z całą pewnością do rozwoju turystyki związanej z rzeką Notecią. Zaplecze turystyczne, które tu powstanie, może stanowić istotne zagrożenie dla zabytków archeologicznych, dlatego ważne jest wypełnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w gminie.

- a) nieruchomości

Na terenie gminy Szamocin występują 43 zewidencjonowane cmentarze w tym 6 wpisanych do rejestru zabytków i 1 ewangelicki w trakcie wpisu jako element zespołu kościoła w Lipiej Górze. Jest to najbardziej zagrożony pod względem konserwatorskim obszar. Cmentarze te w przeważającej większości są nieczynne i nie zagospodarowane więc ulegają postępującej degradacji. Wiele z nich jest nieogrodzonych stąd pozostałości starych nagrobków i metalowych krat z uwagi na łatwy dostęp oraz na zarośnięcie samosiejkami i licznymi krzewami są zagrożone kradzieżą

Gmina Szamocin oprócz pojedynczych, cząstkowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie posiada ogólnego planu będącego prawem miejscowym. Fakt ten z punktu widzenia ochrony konserwatorskiej jest istotnym zagrożeniem dla zabytków nieruchomych figurujących w ewidencji WWKZ. Bowiern ustalanie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedną z czterech form ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Pozostałe - wpis do rejestru zabytków, dotyczy nielicznej grupy obiektów w gminie Szamocin, zaś uznanie za pomnik historii i utworzenie parku kulturowego, obecnie gminy nie dotyczy. Brak szczegółowych zapisów dotyczących ochrony historycznych założeń ruralistycznych, zespołów folwarcznych, wspomnianych wyżej cmentarzy i parków nie wpisanych do rejestru zabytków oraz pojedynczych obiektów architektury spowodować może nieodwracalne, daleko idące przekształcenia przestrzenne, kubaturowe, materiałowe oraz architektoniczne krajobrazu kulturowego gminy. Znacznym zagrożeniem dotyczącym układu i wnętrza urbanistycznego miasta Szamocina w stosunku, do którego rozpoczęta została procedura o wpisaniu go do rejestru zabytków, jest degradacja zabytkowej substancji spowodowana wymogami współczesnej cywilizacji. Wymiana historycznej tkanki budynków w postaci oryginalnych drewnianych stolarek okiennych i drzwiowych, ceramicznego pokrycia dachowego, a także pozbawianie budynków ich pierwotnych dekoracji architektonicznych negatywnie wpływa nie tylko na same obiekty, ale także na zabytkowe wnętrze miasta. Podobne problemy związane z wystrójem elewacji dotyczą także charakterystycznej zabudowy wiejskiej i folwarcznej. Zagrożenia te związane są nie tylko z wymianą stolarek okiennych i drzwiowych, ale także powiązane niejednokrotnie z powiększeniami otworów okiennych bądź ich zamurowaniami a także niekontrolowanymi rozbudowami zniekształcając w ten sposób zabytkowy wizerunek zabudowy.

b) ruchomych

W stosunku do najcenniejszych zabytków ruchomych w gminie znajdujących się w kościele par. p.w. św. Anny w Jaktorowie największym zagrożeniem jest niewłaściwy montaż instalacji elektrycznej narażający obiekt jak i jego wyposażenie na pożar.

c) archeologicznych

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych na terenie gminy Szamocin, są jak już wspomniano wcześniej, wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia szerokopłaszczyznowych prac

ziemno-budowlanych. Należą do nich między innymi planowane na najbliższe lata inwestycje:

- modernizacja stacji uzdatniania wody w Heliodorowie, budowa wodociągów Szamoty - Heliodorowo - Lipia Góra - Borowo - Jaktorowo
- budowa drogi gminnej Laskowo - Nadolnik - Szamocin
- budowa drogi gminnej dla terenów rekreacyjnych, ul. Parkowa
- budowa kolektora sanitarnego w Szamocinie
- budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Atanazyń i Szamoty
- budowa zbiornika retencyjnego w Laskowie
- rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Faktorowie

W celu ochrony stanowisk archeologicznych oraz pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych niezbędne jest uzgadnianie oraz wypełnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (wynikająca ze studium ochrona zabytków nieruchomych i dziedzictwa archeologicznego).

Studium zostało uchwalone przez Radę Miasta i Gminy Szamocin uchwałą Nr XXXI/216/98 z dnia 18.06.1998 r.

W rozdziale 3.3 „Ocena wartości kulturowej i postulaty ochrony konserwatorskiej” określono zasady i metody ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji konserwatorskiej, w tym również zabytków archeologicznych.

- zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej miasta Szamocina

Wskazano, iż najistotniejszą przestrzenią zurbanizowaną na terenie gminy jest miasto Szamocin. Współczesny Szamocin posiada dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny, odzwierciedlający kolejne fazy rozwoju miasta. W stosunku do Szamocina wysunięto postulat objęcia ochroną elementów urbanistycznych - „konieczne utrzymanie placów i ulic oraz ustalonych linii regulacyjnych”.

- zapisy dotyczące obiektów architektury wpisanej do rejestru zabytków

Obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków na terenie historycznego układu urbanistycznego „objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim ustawy o ochronie dóbr kultury. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektu wymagają pisemnej zgody wojewódzkiego zabytków”.

- zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej obiektów znajdujących się w ewidencji WKZ

W stosunku do historycznej zabudowy mieszkalnej objętej ochroną konserwatorską znajdującej się w ewidencji WKZ „należy zasięgnąć opinii WKZ, który określi dopuszczalność

prorowadzonych prac, ich zakres i zalecaną formę architektoniczną. Dla budynków ujętych w ewidencji, a nie wpisanych do rejestru dopuszcza się wymianę zabudowy w przypadku, gdy jest to uzasadnione względami technicznymi lub planistycznymi, po uprzednim uzyskaniu akceptacji WKZ”.

„Obszar śródmiejski miasta Szamocina może podlegać przekształceniom ze szczególnym uwzględnieniem gabarytów obiektów harmonizujących z zabudową historyczną”.

- zapisy dotyczące ochrony zabytków archeologicznych

„Osobnym zagadnieniem ochrony konserwatorskiej dla miejscowości o metryce średniowiecznej jest wymóg konsultowania z WKZ wszelkich prac ziemnych prowadzonych na obszarach stanowisk archeologicznych. Na terenie miasta Szamocina obszarem będącym strefą zarezerwowaną do badań archeologicznych są okolice dworu z dawnym folwarkiem.

Rozpoznane i zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne stanowią dobro kultury i są objęte ochroną konserwatorską”. Przedstawiono je na załączonych do rozdziału mapkach.

Jak już wspomniano wyżej, z uwagi na toczący się wpis układu urbanistycznego miasta Szamocina do rejestru zabytków, ochroną objęte są nawarstwienia kulturowe w jego obrębie.

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szamocin.

Gmina Szamocin nie posiada Gminnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązuje 21 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów miejscowości w gminie z czego tylko 3 zawierają zapisy pozwalające na ochronę zabytków nieruchomych i archeologicznych. Należą do nich:

1) uchwała XXII/162/2001 Rady Miasta i Gminy Szamocin z dnia 23 marca 2001 r. (Dz. Urz. Nr 61 z dn. 4 czerwca 2001 r.) w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Laskowo - gmina Szamocin

a) w planie oznaczono obiekty figurujące w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako objęte ochroną konserwatorską oraz wprowadzono zapisy ... „szczególna ochrona oznaczonych na rysunku obiektów zabytkowych polegająca na obowiązku zachowania formy dachu, rysunku elewacji, szczegółów stolarki okiennej i drzwiowej; dachy obiektów zabytkowych można kryć wyłącznie dachówką ceramiczną; prawo adaptacji zabudowy gospodarczej na potrzeby gospodarki agroturystycznej z zachowaniem charakterystycznych elementów zewnętrznej formy architektonicznej”

b) dla ochrony dziedzictwa archeologicznego oznaczono na rysunku planu obszary ochrony oraz wprowadzono zapis „Dla oznaczonych na rysunku obszarów ochrony archeologicznej wprowadza się obowiązek zgłaszania przez inwestora zamiaru przystąpienia do robót ziemnych i budowlanych Konserwatorowi Zabytków Archeologicznych - Delegatura w Pile”

2) uchwała XXVIII/201/01 Rady Miasta i Gminy Szamocin z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Szamocin - rejon ulicy Górnej

a) w planie wymieniono budynek przy ul. Margonińskiej I jako objęty ochroną konserwatorską i wprowadzono dla niego następujący zapis: „w budynku położonym przy ul. Margonińskiej I obowiązuje zakaz zmiany kąta pochylecia połaci dachowych, a w przypadku nadbudowy obowiązuje wprowadzenie gzymsu oddzielającego poszczególne kondygnacje, ponadto wszystkie zmiany formy budynku ze względu na ochronę konserwatorską wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków” zapis ten jednak nie chroni zabytkowego obiektu wprowadzając możliwość jego nadbudowy i rozbudowy co jest niezgodne z zasadami ochrony konserwatorskiej

b) dla ochrony dziedzictwa archeologicznego oznaczono na rysunku planu strefy ochrony archeologicznej i wprowadzono następujący zapis: „Dla terenów objętych strefą ochrony archeologicznej ustala się obowiązek uzgadniania planowanych robót ziemnych z Konserwatorem Zabytków Archeologicznych.”

3) uchwała XXVIII/202/01 Rady Miasta i Gminy Szamocin z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Szamocin i gminy Szamocin

a) w planie wyznaczono m.in. granice obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” oraz granice strefy ochrony archeologicznej ponadto wprowadzono zapisy dotyczące w/w stref:

- „Dla terenów objętych strefą ochrony archeologicznej ustala się obowiązek uzgadniania planowanych robót ziemnych z Konserwatorem Zabytków Archeologicznych.”

- „Na terenach wchodzących w obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” obowiązuje zakaz realizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi określonych Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (Dz.U. Nr 93 poz. 589).”

Zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynikają z treści zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i każdorazowo są uzgadniane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem zabytków.

4.4. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej

Na terenie gminy Szamocin znajdują się 22 obiekty stanowiące pomniki przyrody

1) Głaz „Zaczarowana Karoca” obwód 632 cm, dl. 240 cm, wys. 148 cm, szer. 176 cm - głaz znajduje się przy skrzyżowaniu dróg z szamocina w kierunku łąk nadnoteckich Atanazyń - Kostrzyn, uznany z za pomnik przyrody w 1957 r., poz. 157

2) Grupa drzew w zabytkowym parku w Jaktorowie

- 16 dębów szypułkowych o obwodach: 597, 506, 620, 266, 372, 399, 406, 274, 444, 443, 661, 332, 570, 509, 458, 314 cm, wysokość od 21 m do 25 m, szerokość korony od 12 m do 24 m - uznane za pomnik przyrody w roku 1982, poz. 293
- klon zwyczajny o obwodzie 301 cm, wys. 18 m, szer. korony 16 m, lipa drobnolistna o obwodzie 283 cm, wys. 17 m, szer. korony 14 m, lipa szerokolista o obwodzie 241 cm, wys. 16 m, szer. korony 14 m - uznane za pomnik przyrody w 1986 r., poz. 462

3) Cis pospolity w Szamocinie (blisko apteki przy Rynku) o obwodzie 166 cm, wys. 5 m, szer. korony 9 m, uznany za pomnik przyrody w 1982 r. poz. 339

4) Lipa drobnolistna w miejscowości Atanazyn (drzewo rośnie w narożniku cmentarza) o obwodzie 349 cm, wys. 20 m, szer. korony 14 m - wiek ok. 200 lat, uznana za pomnik przyrody w 1992 r., poz. 575

4.5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych

- respektowanie wyznaczonych stref ochrony stanowisk archeologicznych na załącznikach graficznych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych
- wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych tj. układu urbanistycznego miasta Szamocin, układów ruralistycznych, założeń pałacowo-parkowych, zabytkowych cmentarzy, obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków:

„Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z budownictwem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji.”

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami

6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.

6.1. Gminna ewidencji zabytków.

6.1.1. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków nieruchomości

- sporządzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości objętych wojewódzką ewidencją zabytków, a także jeszcze nierozpoznanych w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w oparciu o program komputerowy przekazany przez WWKZ

- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr dziełek geodezyjnych obiektów objętych ewidencją

- przekazanie sołtysom i radnym w każdym sołectwie I egz. opracowanych kart adresowych z terenów im podległych

- systematyczne uzupełnianie kart adresowych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną

- rozpoznanie i wprowadzanie do ewidencji zmian powstałych w wyniku rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów

6.1.2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych.

- wykonanie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych w formie kart zespołu stanowisk archeologicznych zgodnie z przekazaniem przez WWKZ pismem

- sporządzenie elektronicznej systematycznie aktualizowanej bazy informacji o stanowiskach archeologicznych wytypowanych do wpisania do rejestru zabytków

- uzupełnianie i weryfikowanie istniejącej ewidencji zabytków archeologicznych poprzez włączane informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, oraz na podstawie uzyskiwanych wyników badań weryfikacyjnych AZP na podanych niżej obszarach:

38 - 29

38 - 30

38 - 31

39 - 28

39 - 29

39 - 30

39 - 31

Gmina Szamocin została przebadana metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski. Jednakże od tego czasu proces destrukcji stanowisk archeologicznych wynikający przeważ-

nie z działalności gospodarczej człowieka znacznie się spotęgował, dlatego konieczne jest zweryfikowanie dotychczasowej wiedzy o zabytkach archeologicznych z terenu gminy i przeprowadzenie powtórnych badań AZP. Praktyka badawcza wykazała również, że dopiero drugie przejście w ramach AZP oraz porównanie badań i osiągniętych wyników daje pełny obraz osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego. Dlatego konieczna jest realizacja drugiego etapu rozpoznania powierzchniowego na obszarach obejmujących gminę Szamocin.

- sporządzenie mapy dziedzictwa kulturowego gminy Szamocin z naniesioną lokalizacją obiektów i obszarów chronionych oraz stref ochrony stanowisk archeologicznych, systematycznie uaktualnianą
- wykonywanie zdjęć lotniczych stanowisk typowanych do wpisu do rejestru zabytków a także w wybranych mikroregionach na terenie gminy Szamocin, w celu oceny stanu zachowania zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych oraz poszukiwania nowych stanowisk nieujawnionych podczas badań powierzchniowych. Zdjęcia lotnicze stanowią uzupełniającą metodę wykrywania i dokumentowania stanowisk archeologicznych. Umożliwiają odkrycie szeregu nowych stanowisk a do wiedzy o znanych wnoszą wiele istotnych elementów, jak rozplanowanie stanowiska i ich stan zachowania. Zdjęciami lotniczymi w pierwszej kolejności należy objąć tereny:
  - rejon wokół miejscowości Atanazyń
skupisko osadnicze reprezentujące osadnictwo neolityczne, kulturę łużycką, osadnictwo z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza.
  - rejon wokół miejscowości Nadolnik - Strzelczyki skupisko osadnicze reprezentujące osadnictwo neolityczne, osadnictwo z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza
  - rejon wokół miejscowości Szamocin
stanowiska położone na silnie wyodrębnionej terasie wyższej pradoliny Noteci, reprezentujące osadnictwo neolityczne, kulturę łużycką, pomorską i z okresu wczesnego średniowiecza.
  - wysoczyzna morenowa w obrębie doliny Noteci między Nowym Dworem a Sokolcem

6.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne)

- sporządzenie gminnej ewidencji zabytków małej architektury w formie zbioru kart adresowych zabytków w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków
- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr dziełek geodezyjnych
- przygotowanie wniosków o wpisanie najciekawszych obiektów do rejestru zabytków
- nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami w celu utworzenia szlaku kapliczek i krzyży przydrożnych

6.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych

- rozpowszechnienie informacji na temat obiektów wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy
- udostępnienie gminnej ewidencji zabytków oraz niniejszego „Programu opieki nad zabytkami gminy Szamocin na lata 2008 - 2011” na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Szamocin
- zlecenie wykonania tablic informacyjnych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- współpraca z instytucjami wprowadzającymi dodatkowe oznakowanie na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich w celu ułatwienia dojazdu do tych obiektów - głównie do najcenniejszego zabytku gminy jakim jest XVIII - wieczny kościół parafialny p.w. św. Anny w Jaktorowie
- utworzenie na terenie miasta ścieżki dydaktycznej przedstawiającej jego historię, krajobraz i zabytki także te nie wpisane do rejestru zabytków a kształtujące jego przestrzeń i będące świadectwem jego przeszłości i oznakowanie ich tablicami informacyjnymi wykonanymi dla następujących obiektów:
  - architektonicznych: dwór, tzw. Pałac Myśliwski w Jaktorówku oraz kościoły: par. p.w. NMP Wspomożenia Wiernych i dawny zbór ewangelicki, ob. kościół katolicki p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Szamocinie, kościół ewangelicki, ob. katolicki fil. p.w. Wniebowzięcia NMP w Lipiej Górze, kościół par. p.w. św. Anny w Jaktorowie, kościół p.w. św. Józefa w Racyninie
  - aleje i place miejskie: Rynek, Plac Wolności, Aleja Karola Marcinkowskiego, okolice Placu Targowego „Pracza”
  - zabytki techniki: dworzec kolejowy - Stacja Szamocin, XIX - wieczny spichlerz w konstrukcji ryglowej w Szamocinie, stopień wodny Krostkowo Nr 11,
  - pomniki: „Ofiary Września - 1939 r.”, „Bronisław Gapiński - Powstanie Wielkopolski”.
  - krajobraz: Cygańskie Doły - ciąg trzech jezior: Czworokątne, Łabędź, Szamoty Małe usytuowanych w strefie krawędziowej Pradoliny Noteci, Jezioro Laskowskie, Zaczarowana Karoca - jeden z najbardziej znanych głazów narzutowych w Wielkopolsce
- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu tras turystycznych i ścieżek dydaktycznych gminy
- ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich udostępniania

6.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

- włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę
- wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym gminy i regionu
- informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego gminy, powiatu i województwa
- zorganizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych, rowerowych po najciekawszych i najważniejszych

niejszych miejscach w gminie i powiecie oraz przedstawienie im obiektów zabytkowych

6.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

- współdziałanie z Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na ich remonty
- nawiązanie współpracy z właścicielami obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków przy czynnym udziale Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków polegającym na sprawowaniu dyżurów w Starostwie Powiatowym w Chodzieży poprzez:
  - rozpowszechnianie wśród nich informacji na temat zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilaktyki konserwatorskiej
  - zbieranie od nich informacji na temat przeprowadzonych remontów i odnotowanie tych faktów w kartach adresowych obiektów
  - aktywne zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych
  - określenie zasad i możliwości udzielania pomocy finansowej właścicielom remontującym obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków i figurujące w gminnej ewidencji zabytków) w ramach środków zabezpieczonych w budżecie gminy na dany rok (dotacje, ulgi podatkowe)

6.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy (wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków)

Podjęcie próby rozwiązania problemu nieczynnych cmentarzy na terenie gminy Szamocin. Ustalenie w planach zagospodarowania przestrzennego docelowych funkcji cmentarzy poprzez wyszczególnienie, które (najlepiej zachowane z licznymi nagrobkami) pozostaną cmentarzami i objęte zostaną programem rewitalizacji na miarę możliwości finansowych gminy, a które stanowiąc będą tereny zieleni urządzonej bądź pozostałości po cmentarzach z zachowaniem starodrzewia i ewentualnym zgrupowaniem pozostałości nagrobków w jednym miejscu cmentarza w formie miejsca pamięci lub lapidarium. Co do cennych zachowanych nagrobków i pozostałych elementów cmentarza przeprowadzić inwentaryzację fotograficzną i opisową we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.

6.2. Sporządzenie wykazu obszarów ruralistycznych, zespołów i obiektów nieruchomości, stanowisk archeologicznych typowanych do wpisu do rejestru zabytków z terenu gminy w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy

- współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie wpisania do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego obiektów nieujętych jeszcze w rejestrze, a reprezentujących duże walory historyczne i stanowiących ważne miejsce w krajobrazie kulturowym gminy, do których należą m.in.

- szachulcowy spichlerz przy ul. 19 Stycznia;
- dawny dwór w Szamocinie;
- dom młynarza w Kosarzynie;
- zespół dawnego kościoła ewangelickiego, obecnie katolickiego, parafialnego p.w. św. Józefa w Raczynie, w skład którego oprócz kościoła wchodzi także dawna pastorówka obecnie plebania
- układy ruralistyczne wytypowane do wpisu do rejestru zabytków na podstawie „Raportu o stanie zabytków w mieście i gminie Szamocin” opracowanym przez WUOZ w Poznaniu - Delegatura w Pile: na terenie gminy rozpoznano 5 historycznych układów ruralistycznych. Należą do nich: wsie powstałe w okresie kolonizacji Doliny Noteci reprezentujące ulicowe układy - Heliodorowo, Lipa, Lipia Góra oraz Nowy Dwór. Jaktorowo to wieś założona w 1288 r. przez kasztelana ujskiego Bogusława. Wyżej wymienione układy ruralistyczne należałoby poddać dokładnemu rozpoznaniu i dla najciekawszych oraz najlepiej zachowanych opracować studium historyczno - ruralistyczne przy współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków, a w konsekwencji objąć je ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków.
- Wytypowane do wpisania do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego stanowiska archeologiczne reprezentujące dużą wartość poznawczą:

Szamoty, stan. 2, ob. AZP 39-30/27

- rozległa osada datowana na epokę brązu i wczesne średniowiecze. Usytuowana na piaszczystym wydłużonym cyplu nad jeziorem Skrzyneckim, w miejscu z natury obronnym, nie można wykluczyć jej charakteru obronnego.

Nowy Dwór, stan. 3, ob. 39-31/3

- stanowisko położone na krawędzi doliny Noteci reprezentujące bogate osadnictwo mezolityczne i neolityczne, z licznymi narzędziami krzemiennymi (odłupki, rdzenie i wióry krzemienne) oraz osadnictwo kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza.

Nowy Dwór, stan. 11, ob. AZP 31-39/11

- osada kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich i z okresu wczesnego średniowiecza położona na wysokości morenowej w obrębie doliny Noteci

Szamocin, stan. 8, 9, ob. AZP 39-29/20

- osada i cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich, usytuowana na silnie wydźwignionej terasie wyższej pradoliny Noteci

Lipa, stan. 1, ob. AZP 38-31/10

- osada wielokulturowa, gdzie znajdowane są narzędzia krzemienne schyłkowopaleolityczne i mezolityczne oraz osadnictwo wczesnośredniowieczne.

Heliodorowo, stan. 3, ob. AZP 39-30/24

- obozowisko mezolityczne, osada kultury łużyckiej

Borówki, stan. 2, ob. AZP 39-30/20

- obozowisko mezolityczne

Swoboda, stan. 9, ob. AZP 39-30/11

- osada kultury pomorskiej

Swoboda, stan. 7, ob. AZP 39-30/9

- osada neolityczna i z okresu wpływów rzymskich

Sokolec, stan. 7 ob. AZP 39-30/3

- obozowisko mezolityczne, osada kultury łużyckiej

Baza stanowisk archeologicznych wytypowanych do wpisu do rejestru zabytków powinna być systematycznie aktualizowana w miarę rozpoznania archeologicznego gminy.

W przypadku każdego z podanych wyżej stanowisk konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji materiału archeologicznego na powierzchni oraz wykonanie badań weryfikacyjnych - sondażowych, które pozwolą sprecyzować ich zasięg. Ostateczne decyzje związane z wyborem stanowisk archeologicznych przeznaczonych do wpisu do rejestru zabytków z terenu gminy, będą mogły być podjęte po drugim etapie rozpoznania powierzchniowego w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski.

6.3. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych wraz z zapisem zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego

Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych na załączniku graficznym, respektowanych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych gminy oraz wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych: „Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji. ”

6.4. Określenie sposobu realizacji poszczególnych celów gminnego programu opieki nad zabytkami zawartych w punkcie 5.

6.4.1. Obiekty zabytkowe stanowiące własność gminy Szamocin

Obiektem wpisanym do rejestru zabytków stanowiący własność gminy Szamocin jest jedynie dawny Ratusz w Szamocinie, obecnie pełniący funkcję Urzędu Miasta i Gminy. Obiekt ten posiada program rewaloryzacji uzgodniony na etapie koncepcyjnym z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Poznaniu - Delegatura w Pile. Rozpoczęcie jego realizacji wyznaczone zostało na przełom 2007/2008 r.

6.4.2. Obiekty niebędące własnością gminy Szamocin

Pozostałe obiekty wpisane do rejestru zabytków stanowią własność:

- kościoły oraz przykościelny cmentarz katolicki w Jaktorowie - własność parafii rzymsko - katolickich

- zespół kościoła ewangelickiego ob. katolickiego w Lipiej Górze jednorodny przestrzennie zróżnicowany jest pod względem własnościowym; kościół stanowi własność parafii rzymsko - katolickiej, pastrówka - własność parafii ewangelicko - augsburskiej zaś cmentarz własność Skarbu Państwa w zarządzie Starosty Chodzieskiego w dyspozycji gminy Szamocin

- pozostałe obiekty: cmentarze, parki, Pałacyk Myśliwski a także stopień wodny na rzece Noteci „Krostkowo 11” - własność Skarbu Państwa

Z uwagi na fakt iż w/w obiekty nie są własnością gminy Szamocin w związku z czym gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad tymi zabytkami, a co za tym idzie wpływać na sposób ich użytkowania. Natomiast działania pośrednie wynikające z ustawy jak również polityki gminy Szamocin polegają na:

- prowadzeniu edukacji na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy w zakresie informacji o zasobie zabytków i krajobrazu kulturowego regionu oraz możliwościach ich ochrony
- promowaniu wśród mieszkańców gminy i przybywających tu gości najcenniejszych zabytków
- wspieraniu przy współudziale Urzędu Ochrony Zabytków poczynań związanych z właściwym utrzymaniem i zagospodarowaniem zabytków i ich otoczenia
- określaniu przy sporządzaniu dokumentów planistycznych warunków i sposobów ochrony zabytków wpisanych do rejestru zabytków jak również figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej związanej z problematyką zabytków nieruchomości, ruchomych i archeologicznych na terenie gminy Szamocin (ewidencja gminna)

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminy. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych.

Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty mające do czynienia z obiektami zabytkowymi, w tym także na mieszkańców głównie zabytkowej przestrzeni miasta Szamocina, tak by wywołać ich pożądaną zachowanie prowadzące do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Szamocin wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, koordynacji, społeczne oraz instrumenty kontrolne.

- Instrumenty prawne
  - a) dokumenty wydawane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych
  - b) programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego - przygo-

- towany obszarowy wpis do rejestru zabytków Pradoliny Noteci
- c) uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień ochrony zabytków
  - d) wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków z terenu miasta i gminy, które powinny być objęte ochroną prawną
- Instrumenty finansowe
    - a) dotacje
    - b) subwencje
    - c) dofinansowania
    - d) programy uwzględniające Europejskie finansowanie z funduszy Unii
  - Instrumenty koordynacji
    - a) strategie rozwoju gminy
    - b) plany rozwoju lokalnego
    - c) programy prac konserwatorskich
    - d) programy ochrony środowiska
    - e) studia i analizy, koncepcje
    - f) plany rewitalizacji
  - Instrumenty społeczne
    - a) edukacja kulturowa
    - b) informacja
    - c) współpraca
    - d) współdziałanie z organizacjami społecznymi
  - Instrumenty kontrolne
    - a) utworzenie w ramach organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy Szamocin Zespołu Koordynującego pracami realizującymi poszczególne zadania wynikające z ustaleń niniejszego programu.

W skład zespołu wchodzi pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Szamocin:

1. Z - ca Burmistrza
  - Piotr Hajduk
2. Inspektor ds. mieszkaniowych i gospodarczych gminy
  - Andrzej Koczorowski
3. Inspektor ds. rozwoju gminy
  - Krystyna Owczarzak
  - b) aktualizacja bazy danych ewidencji gminnej
  - c) monitoring stanu środowiska kulturowego.
8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Burmistrz Miasta i Gminy Szamocin zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata sprawozdania z gminnego programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to przedstawiane jest Radzie Gminy. Po 4 latach program powinien zostać zaktualizowany i ponownie przyjęty przez Radę Gminy.

Do wykonania powyższego zadania utworzono Zespół Koordynujący monitorujący „Gminny program opieki nad zabytkami Miasta i Gminy Szamocin na lata 2008 - 2011” poprzez analizę stopnia jego realizacji.

9. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Obowiązek dbania o stan zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na właścicieli i posiadaczy zabytków.

Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami.

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl) w ramach programu operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” realizowane przez 6 priorytetów:

1. Rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych
2. Rozwój instytucji muzealnych
3. Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju
4. Ochrona zabytków archeologicznych
5. Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego
6. Ochrona zabytkowych cmentarzy

- Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków (wozoz.bip-i.pl/public)- dotacje przyznawane są na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli, posiadaczy lub użytkowników zabytków

- Samorząd Województwa Wielkopolskiego (www.bip.umwww.pl) - budżet województwa wielkopolskiego przewiduje środki na pomoc finansową ukierunkowaną na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Są to dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych zarówno jednostkom sektora finansów publicznych jak również pozostałym jednostkom.

- Fundusz Kościelny (www.mswia.gov.pl) - dotacje udzielane wyłącznie na remonty i konserwacje zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym i to tylko na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt. Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących, wyposażenia obiektów sakralnych oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wnętrz. Podmiotami uprawnionymi do otrzymania środków Funduszu Kościelnego są:

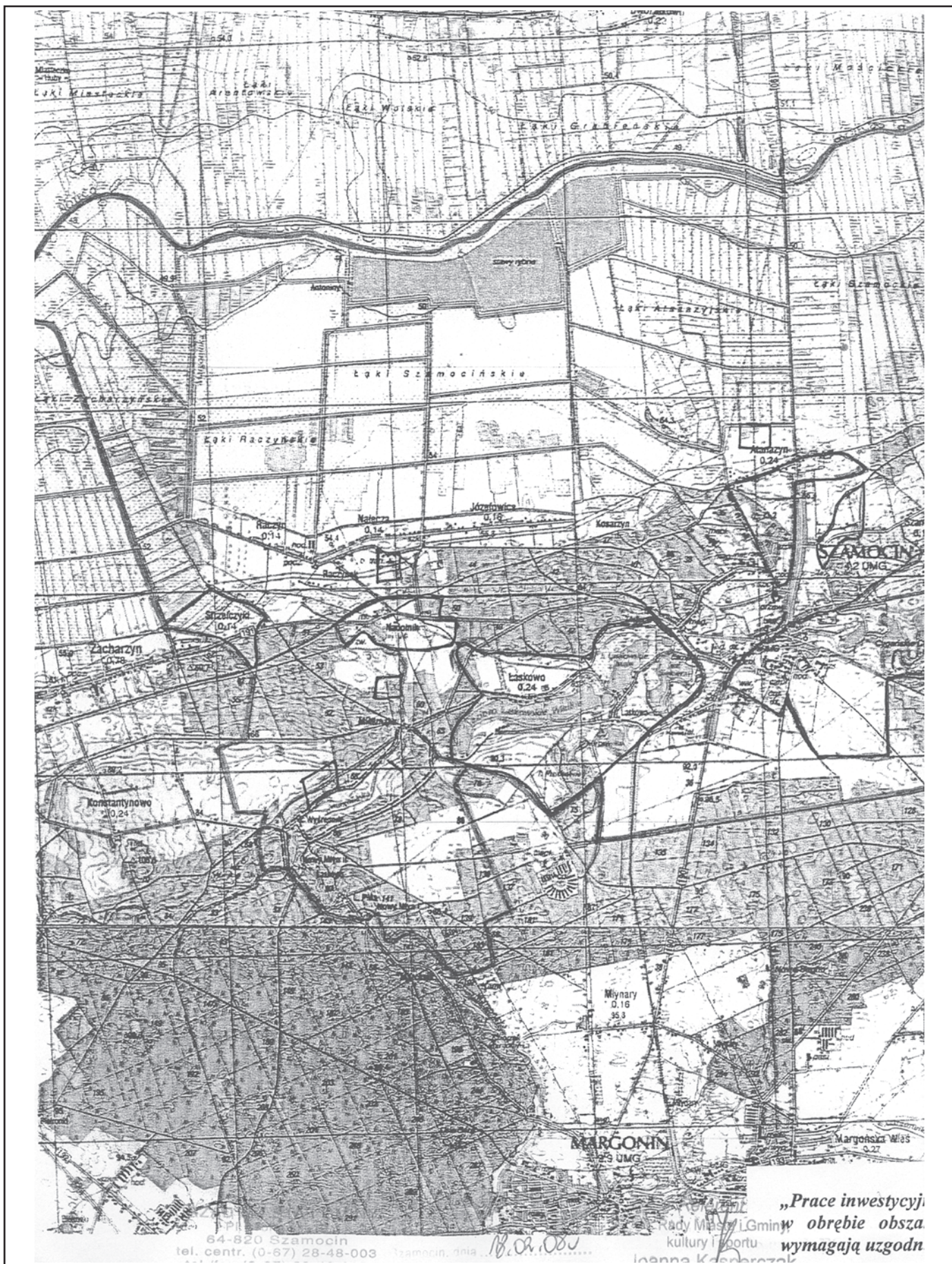
1. osoby prawne Kościoła Katolickiego;
  2. osoby prawne innych kościołów i związków wyznaniowych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych;
  3. osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i związków wyznaniowych, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. z 2005 Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.)
- Starostwo Powiatowe w Chodzieży - na podstawie Uchwały Nr XL/23 5/2006 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.
- Ponadto istnieją możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej.

Uwaga:

W/w źródła finansowania są wskazówką dla użytkowników obiektów zabytkowych i przedstawicieli władz samorządowych w jakich instytucjach można pozyskiwać środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

„w tym ziemne związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu,
w chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych,
nia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji.”